

“M’agraden coses com la ceba, el pebrot, les salsitxes, els bolets, el tomàquet, etc. Res de peixos rars. També m’agraden les pizzes regulars de formatge, que poden ser més fàcils de preparar o d’aconseguir”. Amb aquest missatge en un fòrum d’internet escrit el maig del 2010, un jove nord-americà no sols feia una crida als internautes que volguessin vendre-li un parell de pizzes, sinó que, sense saber-ho, començava a escriure un capítol d’història financera. Va pagar la comanda amb una moneda algorítmica, el *bitcoin* (BTC), que s’havia posat en circulació un any abans de la mà d’un programador informàtic anònim que es feia dir Satoshi Nakamoto. La factura ascendia a 10.000 bitcoins, uns 31 euros.

Avui, aquestes dues pizzes tindrien un valor d’uns 4,5 milions d’euros. Com és possible? Perquè el valor d’aquesta moneda, que es basa en un codi binari que es desxifra resolent un problema matemàtic, és extremadament volàtil. No hi ha regles de mercat, ni organismes supervisors, ni estats ni entitats financeres que intervinguin sobre el seu valor, però inexplicablement el *bitcoin* ha arribat a tenir un valor de 1.200 dòlars per BTC. Aquesta moneda digital va néixer com un contrapoder a les entitats financeres i els organismes reguladors, una revolta informàtica que cada dia que passa té més pretensions de convertir-se en una alternativa a monedes convencionals com l’euro, el dòlar o el ien.

Potser per aquesta pretensió és que estats com Rússia, la Xina, Tailàndia o Corea han prohibit l’ús d’aquesta moneda dins les seves fronteres, mentre que l’estat de Nova York i el Japó en són fermes defensors. Però la seva acceptació com a mitjà de pagament dependrà, en última instància, de la confiança que generi entre els seus usuaris.

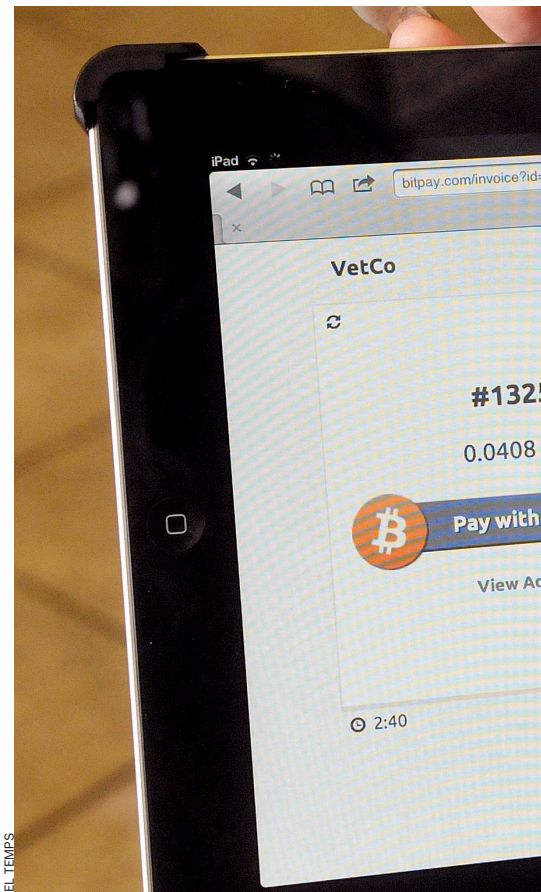
Com pagar amb ‘bitcoins’. Ara bé, ser usuari d’aquesta moneda virtual no és precisament senzill. És més, com explica el professor de control i gestió financera d’ESADE Jesús Palau, “és un funcionament fosc, amb una volatilitat extrema impròpia d’una moneda, que ens dona un clar senyal d’alerta”.

El ‘bitcoin’ permet pagar d’usuari a usuari sense intermediaris ni comissions, però el seu funcionament és complex per al ciutadà del carrer i té esclertes importants de seguretat. A més, no hi ha transparència fiscal i és altament volàtil. Serà una alternativa a l’euro, el dòlar, o les entitats financeres acabaran desenvolupant unes altres monedes digitals?

Algoritmes al moneder

Hi ha tres maneres possibles d’obtenir-ne: desxifrar algoritmes, és a dir, trobar la solució a un complex problema matemàtic que pot requerir entre un minut i una hora per transacció en funció del volum de diners; cedir part de la memòria del nostre ordinador perquè altres usuaris –anomenats miners digitals– puguin resoldre aquests algoritmes, i finalment, canviar moneda convencional per *bitcoins* en una casa de canvi BTC, és a dir, comprar aquesta criptodivisa en plataformes. Aquesta pràctica, adverteix Jesús Palau, “és especulativa, de comportament similar a l’or, però amb un risc elevadíssim només apte per als inversors que volen arriscar molt”.

I per gestionar aquests diners virtuals cal triar entre descarregar i guardar la informació –els bits que formen la moneda– en un dispositiu com una targeta de memòria o un USB, o bé instal·lar

EL TEMPS

un programari –anomenat moneder– a l’ordinador o una aplicació al mòbil per gestionar els diners en línia com si fos un compte bancari. Amb aquests programes, l’usuari, que té un registre de *bitcoin*, pot fer pagaments a qualsevol persona, entitat o comerç que accepti aquesta divisa.

Seguretat dubtosa. Des del punt de vista tècnic, aquesta plataforma virtual opera amb un sistema de codificació que permet mantenir l’anonimat i que la transacció es pugui fer sense cap intermediari. I de passada, abona el terreny per al blanqueig de diner negre: “El fet que les transaccions siguin gairebé anònimes i que no sigui necessari compartir números de compte bancari ni dades d’una targeta de crèdit fa que sigui valorat pels qui es dediquen a activitats il·legals. A més, els usuaris

tenen la possibilitat de generar múltiples direccions *bitcoin* per diferenciar i aïllar cada transacció”, assenyala Antonio Escoda, de l'Àrea d'estudis i anàlisi econòmica de 'La Caixa'.

Si bé la inexistència d'intermediaris suposa un avantatge per als usuaris, perquè el fet d'operar amb un codi obert gestionat per voluntaris fa que els costos de transacció siguin prou més baixos en comparació dels sistemes convencionals com ara VISA o PayPal, la seguretat no és comparable en absolut. Prova d'aquesta vulnerabilitat és l'atac cibernètic que va partir la principal casa de canvi de *bitcoins* Mt.Gox, amb seu a Tòquio. S'havien robat 740.000 BTC, l'equivalent a 270 milions d'euros que els seus propietaris mai no recuperaran. De fet, l'ús del *bitcoin* com a mitjà d'intercanvi comercial encara és molt limitat. Es realitzen, de mitjana, 42 transaccions per minut, mentre que VISA en duu a terme més de 165.000 per minut.

De la mateixa manera, com insisteix Jesús Palau, “el risc de perdre els diners és elevat, els tens en un moneder

electrònic, a l'ordinador o en un dispositiu USB, que si el perds o un pirata entra a l'ordinador, estàs perdut, res a veure amb la seguretat de tenir els diners al banc, és clar”.

Una moneda de futur? Els dal·tabaixos en la cotització del *bitcoin* generen prou interrogants sobre la seva viabilitat com a moneda de futur. “La seva cotització reflecteix, fonamentalment, l'especulació sobre el seu valor de futur. Com qualsevol moneda no fiduciària –que no té el suport de metalls preciosos– tindrà valor a llarg termini a mesura que sigui acceptada com a forma de pagament i de reserva de valor. Com més gran sigui l'acceptació del *bitcoin*, més tendrà a valer en el seu equivalent en dòlars o euros”, explica Antonio Escoda. Quan la Xina va anunciar la prohibició d'utilitzar aquesta moneda virtual en el seu territori, la cotització del *bitcoin* va caure en picat, mentre que, només uns dies abans, la intervenció de Ben Bernanke al Senat dels Estats Units assegurant que podia ser una promesa de futur

va disparar-ne el valor per sobre dels 1.000 dòlars.

Hi ha molts dubtes sobre la taula. Les regles del joc no són gens transparents i els avantatges i els perills que suposa comprar amb aquesta moneda o invertir-hi no són evidents al ciutadà corrent. Només se sap que els seus impulsors anònims es van comprometre a no posar en circulació més de 21 milions de *bitcoins*, per tal d'ancorar el valor de la moneda a llarg termini i fomentar així el seu paper com a reserva de valor i el seu ús com a mitjà d'intercanvi. Però el professor de Control i Gestió Financera d'ESADE Jesús Palau insisteix que “és molt sospitós que només dos anys després que es posés en circulació el *bitcoin*, ja se n'haguessin adjudicat 11 milions. És una gran campanya de màrqueting, però té totes les traces de ser una estafa, legal, si voleu, i una gran operació especulativa per part dels qui es van inventar aquesta moneda. Van pagar-ne inicialment 0,6 euros i ara pot valer 1.000 euros tranquil·lament”, rebla.

Reaccions al 'bitcoin'. Sigui com sigui, ni els organismes reguladors ni les entitats bancàries no poden frenar la irrupció en la societat d'aquesta i d'altres monedes virtuals que ja operen al món binari. Aquesta forma de pagament guanya protagonisme a la mateixa velocitat que ho fan les xarxes socials i internet en la vida quotidiana dels ciutadans, com ho demostra l'increment del comerç electrònic i l'adquisició de béns digitals. Les entitats financeres i les grans empreses tecnològiques podrien moure fitxa en algun sentit.

Com apunta Antonio Escoda, de l'Àrea d'estudis i anàlisi econòmica de 'La Caixa', “és possible que vulguin introduir els seus propis sistemes de monedes virtuals, i perquè puguin tenir una acceptació generalitzada, hauran de tenir algunes de les virtuts del *bitcoin*, com el canvi àgil i els baixos costos de transacció, i generar prou confiança perquè el tipus de canvi en relació amb les divises de curs legal mantingui una certa estabilitat”. Hauran de ser sistemes més segurs i àgils, que inspirin més confiança. Si és així, vaticina Escoda, “es podrien imposar i provocar un enfonsament del valor dels *bitcoins* en circulació.

Gemma Aguilera